

European Securities and
Markets Authority

Data: 26 października 2018 r.
ESMA32-63-503

PUBLICZNE STANOWISKO

Europejskie wspólne priorytety nadzorcze w odniesieniu do rocznych raportów finansowych za rok 2018

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) wydaje coroczne publiczne stanowisko, w którym określa europejskie wspólne priorytety nadzorcze i wskazuje na inne zagadnienia dotyczące rocznych raportów finansowych za rok 2018, sporządzanych przez spółki notowane na giełdzie. ESMA, wspólnie z krajowymi organami nadzoru, będzie zwracać szczególną uwagę na te obszary, monitorując i oceniając stosowanie wszystkich stosownych wymogów. Organy nadzoru będą nadal skupiać się na istotnych zagadnieniach, które dotyczą danego emitenta objętego badaniem. Jeżeli w wyniku badania zostaną wykryte istotne nieprawidłowości, organy nadzoru podejmą odpowiednie działania korygujące, a ESMA przedstawi później wnioski w swoim raporcie. Oprócz europejskich wspólnych priorytetów nadzorczych organy nadzoru mogą wyznaczyć dodatkowe krajowe priorytety nadzorcze odnoszące się do innych właściwych zagadnień.

Wspólne priorytety nadzorcze na koniec 2018 roku, określone w sekcji 1 niniejszego oświadczenia, są następujące:

1. Szczególne zagadnienia związane ze stosowaniem MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”;
2. Szczególne zagadnienia związane ze stosowaniem MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, oraz
3. Ujawnienie informacji na temat przewidywanego wpływu wdrożenia MSSF 16 „Leasing”.

ESMA wybrała ww. tematy w związku z przewidywanymi znaczącymi zmianami, wprowadzonymi przez nowe wymogi. Ponadto ESMA i inne organy nadzoru będą nadal oceniać odpowiednie zagadnienia monitorowane w latach poprzednich, ponieważ zagadnienia te są nadal aktualne. Wreszcie ESMA zwraca uwagę na konsekwencje dla sprawozdawczości finansowej wynikające z uznania, z dniem 1 lipca 2018 r., Argentyny za gospodarkę hiperinflacyjną zgodnie z MSSF.

ESMA podkreśla, że jest ważne, aby w swoich raportach finansowych emitenci przedstawiali szczegółowe informacje oraz opisy uzupełniające i wyjaśnienia kwestii, które są przydatne dla zrozumienia wyników finansowych i sytuacji finansowej jednostki.

Oprócz ww. wspólnych priorytetów nadzorczych ESMA zwraca uwagę na szczególne wymogi dotyczące sekcji rocznych raportów finansowych innych niż sprawozdania finansowe. Jak wskazano w sekcji 2 niniejszego stanowiska, chodzi tu o wymogi dotyczące:

- ujawniania informacji niefinansowych, ze szczególnym uwzględnieniem spraw związanych z ochroną środowiska i zmianą klimatu, wyjaśnienia powodów niestosowania określonej polityki; oraz kluczowych wskaźników efektywności związanych z zasadami polityki niefinansowej; oraz
- określonych aspektów Wytocznych ESMA w sprawie alternatywnych pomiarów wyników (*ang. Alternative Performance Measures — APM*), mianowicie definicji i wyjaśnienia alternatywnych pomiarów wyników oraz zasady ich prezentacji.

Wreszcie ESMA podkreśla istotne znaczenie ujawniania informacji nt. wpływu decyzji Wielkiej Brytanii o

wyjściu z Unii Europejskiej (brexitu). ESMA przypomina emitentom, aby uważnie obserwowali wpływ negocjacji w sprawie brexitu na ich działalność. ESMA zwraca uwagę, że szczegóły dotyczące scenariusza brexitu będzie można prawdopodobnie poznać przed datą zatwierdzenia rocznych raportów finansowych za rok 2018 publikacji tych raportów, dlatego emitenci powinni zapewnić wystarczający stopień przejrzystości informacji nt. wpływu brexitu na ich ekspozycje i działalność, informacji nt. zagrożeń i przyczyn niepewności szacunków oraz nt. sposobu zarządzania tymi elementami w zależności od specyficznych uwarunkowań poszczególnych emitentów.

SEKCJA 1: PRIORYTETY DOTYCZĄCE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH SPORZĄDZONYCH ZGODNIE Z MSSF

1. Stosowanie MSSF 15

Rok 2018 jest pierwszym rokiem, w którym MSSF 15 był obowiązkowo stosowany przez wszystkie jednostki. Z uwagi na duże znaczenie przychodów dla sprawozdawczości finansowej MSSF 15 powoduje zmianę głównych pojęć i zasad ujmowania przychodów, nawet jeśli skutek ilościowy nie jest istotny w dniu przejścia na ten standard. W związku z tym, niezależnie od znaczenia tego skutku, zasady rachunkowości właściwe dla danej jednostki powinny być na tyle jasne, aby wyjaśniały, w jaki sposób zasady MSSF 15 mają zastosowanie do przychodów tej jednostki.

ESMA przypomina też emitentom o konieczności przekazywania przez nich informacji nt. właściwego dla jednostki wpływu przejścia na nowe standardy, które to informacje należy opatrzyć wyjaśnieniem poszczególnych skutków mających istotny wpływ na sytuację finansową i wyniki finansowe. ESMA ponownie podkreśla, że emitenci muszą zapewnić przejrzystość w kwestii zastosowanej metody przejściowej. W tym względzie, w przypadku stosowania zmienionej metody retrospektywnej zgodnie z paragrafem C3 lit. b) MSSF 15, paragraf C8 MSSF 15 wymaga przekazania dodatkowych informacji za okresy sprawozdawcze obejmujące datę pierwszego zastosowania. Informacje te obejmują kwotę, która wpływa na poszczególne pozycje sprawozdania finansowego w bieżącym okresie sprawozdawczym w związku z zastosowaniem MSSF 15, w porównaniu do wcześniej stosowanych wymogów, a także wyjaśnienie przyczyn znaczących zmian.

Identyfikacja i spełnienie zobowiązania do wykonania świadczenia

ESMA przypomina emitentom, że stosowanie nowych wymogów określonych w paragrafach 22–30 MSSF 15 w celu identyfikacji zobowiązań do wykonania świadczenia może wymagać rozdzielenia umów (np. w sektorach telekomunikacji i mediów), a zatem może prowadzić do różnych wzorców ujmowania przychodów, pod względem czasu lub kwot, które to wzorce należy dokładnie wyjaśnić. Ponadto stosowanie nowych wymogów dotyczących spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia oraz przeniesienia kontroli nad dobrami lub usługami, określonych w paragrafach 31–38 MSSF 15, może doprowadzić do zmiany wzorca ujmowania przychodów z ujmowania ich w określonym momencie na ujmowanie w miarę upływu czasu lub odwrotnie (np. w branży nieruchomości lub branży budowlanej). W takim przypadku ESMA podkreśla potrzebę zapewnienia w tym względzie większej przejrzystości oraz stosownego wyjaśnienia czynników takiej zmiany.

ESMA przypomina emitentom o kryteriach służących ocenie, czy zobowiązanie do wykonania świadczenia jest wykonywane w miarę upływu czasu, zgodnie z paragrafem 35 MSSF 15. W szczególności jedno z tych kryteriów¹ przewiduje, że przychody mogą być ujmowane w miarę upływu czasu tylko w przypadku gdy w wyniku wykonania świadczenia przez jednostkę nie powstaje składnik aktywów o alternatywnym zastosowaniu

---

¹ paragraf 35 lit. c) MSSF 15

dla jednostki, a jednostce przysługuje egzekwowalne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.²² W tym względzie dodatkowe informacje nt. stosowania tych kryteriów do poszczególnych scenariuszy wydarzeń znajdują się w decyzjach Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF) z marca 2018 r.³ ESMA zachęca emitentów do zbadania, czy wspomniane decyzje programowe mają wpływ na ich ocenę stosowania MSSF 15, ponieważ w decyzjach tych przedstawiono zasady leżące u podstaw zapisów paragrafu 35 MSSF 15, a zatem decyzje te mogą też zawierać informacje o tym, jak należy stosować MSSF 15 do innych scenariuszy wydarzeń.

Ocena zlecniodawcy a ocena pośrednika

ESMA przypomina, że podstawową zasadą ujmowania przychodów jest przeniesienie kontroli. W paragrafie B35 MSSF 15 podkreślono, że jednostka jest zlecniodawcą, jeśli sprawuje kontrolę nad dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi, zaś paragraf B37 MSSF 15 określa pewne cechy, które należy wziąć pod uwagę w analizie tej kwestii. Dokonując oceny tego, czy jednostka jest pośrednikiem czy zlecniodawcą, należy wziąć pod uwagę tę podstawową zasadę, uwzględniając jednocześnie ustalenia umowne, przy czym ocena ta może być złożona i w dużym stopniu oparta na subiektywnym osądzie. W związku z powyższym ESMA ponownie podkreśla znaczenie przekazywania informacji o znaczących osądach i założeniach w tym zakresie, zgodnie z wymogami paragrafu 123 MSSF 15, zwłaszcza że analiza na podstawie MSSF 15 może prowadzić do wniosków odmiennych od tych przyjętych we wcześniejszym podejściu księgowym.

Przypisanie ceny transakcyjnej do wielu zobowiązań do wykonania świadczenia

W przypadku kilku zobowiązań do wykonania świadczenia określonych w umowie, paragrafy 73–80 MSSF 15 wymagają przypisania ceny transakcyjnej do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży. ESMA podkreśla zatem wagę uwzględnienia wszystkich informacji i maksymalnego wykorzystania możliwych do zaobserwowania danych wejściowych, zgodnie z paragrafem 78 MSSF 15. Nawet jeśli indywidualna cena sprzedaży nie jest możliwa do zaobserwowania na rynku, emitent jest zobowiązany do maksymalnego wykorzystania dających się zaobserwować danych wejściowych oraz do konsekwentnego stosowania metod szacowania.

Prezentacja aktywów z tytułu umowy i zobowiązań z tytułu umowy wraz z przejściem

ESMA przypomina emitentom o wymogach MSSF 15 dotyczących prezentacji i ujawniania informacji o aktywach z tytułu umowy i zobowiązaniach z tytułu umowy. W szczególności wymogi w zakresie ujawniania informacji określone w paragrafie 118 MSSF 15 obejmują wyjaśnienia zawierające informacje ilościowe i jakościowe i dotyczące zmian w saldach aktywów z tytułu umowy i zobowiązań z tytułu umowy, które wystąpiły w okresie sprawozdawczym. ESMA zwraca uwagę, że użytkownicy sprawozdań finansowych powinni rozumieć stosunek między przychodami ujętymi w danym okresie sprawozdawczym a zmianami w saldach aktywów z tytułu umowy i zobowiązań z tytułu umowy jednostki, aby móc ocenić charakter, kwotę, terminy płatności oraz niepewność związane z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z zawartych przez jednostkę umów z klientami. Ponadto ESMA zwraca uwagę, że do aktywów z tytułu umowy należy stosować model oczekiwanych strat kredytowych oraz że aktywa te podlegają stosownym wymogom w zakresie przekazywania informacji.

Podział przychodów

ESMA zwraca uwagę na wymogi paragrafu 114 MSSF 15 w zakresie ujawniania informacji o przychodach w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter,

²² paragrafy 36 oraz 37 MSSF 15

³ <https://www.MSSF.org/news-and-events/updates/ifric-updates/march-2018/>

kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych. W szczególności choć stopień podziału zależy od faktów i okoliczności związanych z zawartymi przez jednostkę umowami z klientami, taki podział powinien wystarczająco umożliwiać użytkownikom zrozumienie głównych czynników wpływających na przychody. W tym kontekście emitentom przypomina się o tym, aby dokładnie zbadali informacje o przychodach przekazane przez jednostki do innych celów (o których mowa w ustępie B88 MSSF 15) oraz przykłady kategorii podane w ustępie B89 MSSF 15. Może to oznaczać, że podział dochodów będzie bardziej szczegółowy niż wymagano tego wcześniej (np. zgodnie z MSSF 8 „*Segmenty operacyjne*”).

Cele wymogów ujawnień określonych w MSSF 15 oraz ujawnienia informacji o znaczących osądach

Wymogi ujawnień sformułowane w paragrafie 110 MSSF 15 mają zapewnić, aby emitenci ujawniali wystarczające informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych zapoznanie się z charakterem kwotą, terminami uzyskania oraz niepewnością związaną z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z umów z klientami. Może to oznaczać, że emitenci będą zobowiązani do ujawniania bardziej szczegółowych informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych od informacji ujawnianych wcześniej. Jako przykład ESMA podkreśla, że zakres ujawniania informacji o pozostałych zobowiązaniach do wykonania świadczenia wymaganych w paragrafie 120 MSSF 15 jest szeroki i może się zdarzyć, że emitenci będą musieli przekazać informacje dodatkowe. W tym względzie ESMA zwraca uwagę, że przykład ilustrujący nr 42 pokazuje, że do wszelkich zaległych informacji należy dołączyć wystarczające wyjaśnienia.

Ponieważ stosowanie MSSF 15 opiera się na analizie poszczególnych stosunków umownych z klientami, emitenci powinni zapewnić wystarczającą przejrzystość sformułowanych znaczących osądów i przyjętych głównych założeń. ESMA oczekuje od emitentów, że przekazując te informacje, przedstawią oni również opis i uzasadnienie sformułowanych znaczących osądów. Paragraf 123 MSSF 15 zawiera ogólny wymóg przekazywania informacji o osądach oraz zmianach w osądach sformułowanych w ramach stosowania MSSF 15, które w znaczący sposób wpływają na ustalenie kwoty i terminu uzyskania przychodów z tytułu umów z klientami. ESMA zwraca uwagę, że ujawnianie informacji o niektórych znaczących osądach jest jednoznacznie wymagane.⁴ Jednocześnie ESMA jest zdania, że niektóre z pozostałych typowych znaczących osądów, o których informacje mogą być wymagane, obejmują osądy dotyczące identyfikacji oddzielnych zobowiązań do wykonania świadczenia (np. w okresie gwarancji lub serwisowania, co może być szczególnie ważne w sprzedaży detalicznej) oraz traktowanie opłat płatnych z góry oraz kosztów przedprodukcyjnych (np. w branży budowlanej lub w outsourcingu).

ESMA zwraca też uwagę emitentów na wymogi ujawnieniowe określone w paragrafach 127–128 MSSF 15 dotyczące ujawniania osądów sformułowanych przy ustalaniu kwoty kosztów poniesionych w celu pozyskania lub wykonania umowy z klientem, metod amortyzacji i powiązanych skutków wykazanych w stosownym okresie sprawozdawczym.

2. Stosowanie MSSF 9

Jeśli chodzi o pierwsze zastosowanie MSSF 9, ESMA podkreśla, że MSSF 7 „*Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji*” zawiera szczegółowy zestaw wymogów ujawnieniowych za okres obejmujący dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 w celu realizacji celów MSSF 7.⁵ Wymogi te obejmują obowiązki ujawnienia informacji o:

- i. przeklasyfikowaniu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na moment pierwszego zastosowania MSSF 9;

⁴ np. paragrafy 124–125 MSSF 15 dotyczące ujawniania informacji o ustaleniu terminu spełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia oraz paragraf 126 MSSF 15 dotyczący określenia ceny transakcyjnej oraz przypisanych do zobowiązań do wykonania świadczenia

⁵ paragrafy 42I–42S MSSF 7

- ii. uzgodnieniu rezerw zamknięcia z tytułu utraty wartości zgodnie z MSR 39 „*Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*” z odpisami otwarcia określonymi zgodnie z MSSF 9 w podziale na kategorie wyceny.

Ujawnianie dalszego podziału takich uzgodnień (przynajmniej według klasy aktywów finansowych stwierdzonych zgodnie z paragrafem 6 MSSF 7) wraz z opisowym wyjaśnieniem głównych czynników wpływu, w tym wpływu na wyniki, może być przydatne w zależności od okoliczności.

Choć przewiduje się, że MSSF 9 wpłynie najbardziej na instytucje kredytowe, standard ten ma zastosowanie do wszystkich emitentów. ESMA oczekuje od emitentów, że będą oni przekazywać stosowne istotne informacje właściwe dla jednostki, biorąc pod uwagę znaczenie instrumentów finansowych w ich działalności. ESMA przypomina emitentom, że nowy model utraty wartości, z zastrzeżeniem określonych uproszczeń, ma również zastosowanie do należności z tytułu dostaw i usług, składników aktywów zawartych w umowie oraz należności leasingowych. W stosownym przypadku emitenci mają obowiązek ujawnić ewentualne zmiany dokonane w zasadach (polityce) rachunkowości w związku z wdrożeniem MSSF 9, takich jak zasady dotyczące modyfikacji lub zaprzestania ujmowania oraz odpisywania aktywów finansowych.

Prezentacja przychodów z tytułu odsetek

ESMA podkreśla znaczenie decyzji programowej KIMSF z marca 2018 r.⁶ w sprawie stosowania paragrafu 82 lit. a) MSR 1, w którym od emitentów wymaga się osobnego przedstawiania kwoty przychodów z tytułu odsetek, obliczonej przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do aktywów finansowych, które są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z paragrafami 4.1.2 albo 4.1.2A MSSF 9. ESMA zwraca też uwagę, że paragraf 82 lit. ba) MSR1 wymaga uwzględnienia szczególnej pozycji w zysku lub stratach ze stratami z tytułu utraty wartości (w tym odwrócenia strat lub zysków z tytułu utraty wartości) określonymi zgodnie z MSSF 9.

Rachunkowość zabezpieczeń

ESMA przypomina emitentom o nowych wymogach ujawnieniowych określonych w MSSF 7 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń⁷, które mają zastosowanie do wszystkich emitentów, w tym tych, którzy decydują się na to, by nie stosować wymogów rachunkowości zabezpieczeń według MSSF 9, lecz nadal stosują wymogi rachunkowości zabezpieczeń określone w MSR 39. Ujawniane informacje powinny być przejrzyste i proporcjonalne do wpływu i znaczenia ekspozycji na ryzyko ze strony zabezpieczanych pozycji oraz podzielone według kategorii ryzyka na podstawie rodzajów ryzyka zabezpieczanego do celów rachunkowych.

Szczególne zagadnienia związane z zastosowaniem MSSF 9 do instytucji kredytowych

ESMA podkreśla znaczenie ujawniania przejrzystych informacji o pierwszym zastosowaniu MSSF 9 przez instytucje kredytowe, które powinny szczegółowo wyjaśnić charakter i czynniki wpływu na sytuację finansową, wyniki oraz wykazywany w bilansie kapitał. ESMA zachęca do ujawniania informacji, w stosownym przypadku, o wpływie obowiązujących wskaźników ostrożnościowych, w tym stosowaniu ewentualnych mechanizmów przejściowych związanych z tymi wskaźnikami w sprawozdaniach finansowych.⁸ W kontekście współpracy między organami nadzoru zajmującymi się egzekwowaniem prawa w zakresie rachunkowości i organami nadzoru ostrożnościowego ESMA z zadowoleniem przyjmuje bieżące inicjatywy podejmowane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) w celu monitorowania wdrożenia MSSF 9 przez europejski sektor bankowy z perspektywy ostrożnościowej.

⁶ Decyzja programowa, Prezentacja przychodów z tytułu odsetek w odniesieniu do poszczególnych instrumentów finansowych, aktualizacja KIMSF, marzec 2018 r.

⁷ paragrafy 21A–24F MSSF 7

⁸ Zob. też wytyczne EBA w sprawie wymogów w zakresie przekazywania informacji o rozwiązaniach przejściowych (EBA/GL/2018/01) w przypadku przekazywania informacji o rozwiązaniach przejściowych dotyczących MSSF 9 w sprawozdaniach w ramach filaru 3

Nowy model oczekiwanych strat kredytowych (*ang. expected credit loss — ECL*) jest uzależniony od właściwych dla jednostki założeń, metod i danych wejściowych. ESMA jest zdania, że biorąc pod uwagę wymogi paragrafów 35D, 35F oraz 35G MSSF 7, należy ujawnić istotne założenia i ujawnienie to powinno być odpowiednio rozbite zgodnie z wewnętrznymi strategiami zarządzania ryzykiem kredytowym oraz, w stosownym przypadku, oparte na różnych typach produktów albo rynkach danego obszaru geograficznego. Ponadto, w stosownych przypadkach, oprócz szczególnych wymogów ujawnieniowych określonych w MSSF 7 ESMA podkreśla, że ogólne wymogi informacyjne dotyczące osądów i źródeł niepewności szacunków (w tym, w niektórych przypadkach, wrażliwości wartości bilansowych na metody i założenia) zawarte w MSR 1 mają również zastosowanie do nowego modelu oczekiwanych strat kredytowych. ESMA przypomina instytucjom kredytowym o wymogach paragrafu 35F lit. b) MSSF 7 w zakresie ujawniania stosownych definicji niewykonania zobowiązania, w tym uzasadnienia wyboru tych definicji, i zachęca instytucje kredytowe do opisanie (w stosownych przypadkach) zakresu, w którym definicje te pokrywają się z definicjami niewykonania zobowiązania stosowanymi do celów regulacyjnych.

Znaczny wzrost ryzyka kredytowego

ESMA jest zdania, że instytucje kredytowe powinny ujawniać informacje nt. swego podejścia do ustanawiania kryteriów stwierdzania znacznego wzrostu ryzyka kredytowego w odniesieniu do istotnych portfeli oraz przedstawić istotne osądy dotyczące oceny tego wzrostu zgodnie z paragrafami 35F lit. a) oraz 35G lit. a) ppkt (ii) MSSF 7. W tym względzie ESMA jest zdania, że ujawniane informacje powinny zapewnić wystarczającą przejrzystość w kwestii czynników jakościowych (np. rodzaju zdarzenia lub podjętych środków, kryteriów ochronnych takich jak zwłoka w podejmowaniu decyzji itp.) i ilościowych (np. stosowanych wskaźników, ustanawiania progów, zakresu, w którym emitent polega na mechanizmie ochronnym w przypadku przeterminowania o 30 dni itp.), uwzględnianych przez jednostkę przy określaniu znacznego wzrostu ryzyka kredytowego. Ponadto należy ujawnić czynniki uwzględniane w ocenie odwrócenia znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, w tym stosowanie ewentualnego okresu „próbego” lub okresu na „poprawę sytuacji”. ESMA podkreśla też, że może być konieczna ocena znacznego wzrostu ryzyka kredytowego na poziomie portfela⁹ oraz że należy wyjaśnić sposób stosowania takiego podejścia opartego na portfelu.

Włączenie do modeli oczekiwanych strat kredytowych informacji dotyczących przyszłości

ESMA jest zdania, że instytucje kredytowe powinny przekazać precyzyjne informacje o tym, w jaki sposób określają znaczny wzrost ryzyka kredytowego, w tym o kluczowych czynnikach i założeniach wykorzystywanych przy obliczaniu oczekiwanych strat kredytowych, zgodnie z paragrafami 35D oraz 35G lit. A) ppkt (i) MSSF 7, w podziale na typy instrumentów, portfele albo rynki z danego obszaru geograficznego. ESMA podkreśla konieczność uwzględnienia informacji dotyczących przyszłości przy ustalaniu ważonego prawdopodobieństwem szacunku strat kredytowych. Ponadto emitenci powinni pamiętać o tym, że informacje te należy ujawniać zgodnie z paragrafem 35G lit. b) MSSF 7 dotyczącym sposobu uwzględnienia informacji dotyczących przyszłości przy obliczaniu oczekiwanych strat kredytowych, w tym wykorzystywania informacji makroekonomicznych (obejmujących kwantyfikację stosowanych zmiennych makroekonomicznych) oraz sposobu, w jaki informacje te włączono do modelu oczekiwanych strat kredytowych. ESMA przypomina instytucjom kredytowym, że aby spełnić wymogi MSSF 9, może okazać się niezbędne wykorzystanie wielu scenariuszy w celu określenia oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z wymogami paragrafu 5.5.17 lit. a) MSSF 9.¹⁰

⁹ paragraf B5.5.1 MSSF 9, przedstawiony w przykładzie ilustrującym 5

¹⁰ W scenariuszach tych należy uwzględnić różne scenariusze ryzyka (na przykład, w stosownym przypadku, ryzyko związane z przeszacowaniem premii z tytułu ryzyka i wzrostem stóp procentowych) stwierdzone w opublikowanym we wrześniu 2018 r. raporcie Wspólnego Komitetu dotyczącym ryzyka i słabości w europejskim systemie finansowym [Joint Committee Report on Risk and Vulnerabilities

Uzgodnienia

Informacje przekazywane przez instytucje kredytowe powinny być na tyle wystarczające, by umożliwiły użytkownikom zrozumienie czynników powodujących wzrost strat kredytowych i znaczne zmiany tych czynników. Paragraf 35H MSSF 7 wymaga uzgodnienia odpisu na oczekiwane straty między saldem otwarcia a saldem zamknięcia, zaś paragraf 35I MSSF 7 wymaga wyjaśnienia tego, w jaki sposób znaczące zmiany wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych w stosownym okresie przyczyniły się do zmian odpisu na oczekiwane straty. ESMA podkreśla, że oczekuje się odpowiedniego stopnia szczegółowości w kwestii rodzaju zmian przedstawionych w tych uzgodnieniach, w tym wszystkich adekwatnych informacji jakościowych i ilościowych. ESMA jest zdania, że jeśli na przykład odpowiednie przepływy brutto są znaczące, to przeniesienia między oczekiwanymi stratami kredytowymi w okresie 12 miesięcy a oczekiwanymi stratami kredytowymi w całym okresie trwania (oraz między etapem 2 a etapem 3) i odwrotnie należy ujawnić osobno, z podaniem kwot odpisów, pozostałych przypadków zaprzestania ujmowania oraz wpływu nowych pożyczek albo transakcji nabycia aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

ESMA zwraca uwagę, że część instytucji kredytowych zgłosiła istotny wpływ pierwszego zastosowania MSSF 9 na wycenę aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. ESMA przypomina treść swego publicznego stanowiska z 2017 r.¹¹ i zaleca emitentom posiadającym istotne kwoty pożyczek dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, by dokładnie zbadali, czy ich szacunki oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu pożyczek dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe i, w stosownym przypadku, z tytułu powiązanych zabezpieczeń lub sprzedaży tych pożyczek są realistyczne i obiektywne, zgodnie z nowym modelem oczekiwanych strat kredytowych określonym w MSSF 9.

Uwzględnianie scenariusza sprzedaży pożyczek przy obliczaniu oczekiwanych strat kredytowych

ESMA przypomina emitentom, że MSSF 9 wymaga, aby oczekiwane przepływy pieniężne ze sprzedaży niespłaconych pożyczek uwzględniono w wycenie oczekiwanych strat kredytowych, jeśli sprzedaż pożyczki jest jedną z metod odzyskiwania spłaty, które jednostka słusznie zamierza stosować w scenariuszu niewykonania zobowiązania i pod warunkiem, że takie przewidywania są jasno udokumentowane i uzasadnione zamiarem i możliwością dokonania sprzedaży. W takim przypadku uwzględnienie dochodów ze sprzedaży w ramach odzyskiwania spłaty w wycenie oczekiwanych strat kredytowych byłoby odpowiednie dla instrumentów finansowych na wszystkich trzech etapach.¹²

Test spłat jedynie kwoty głównej i odsetek (ang. Solely Payments of Principal and Interest — SPPI)

W kwestii klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych ESMA podkreśla, że test SPPI należy przeprowadzić indywidualnie dla poszczególnych instrumentów. Przy analizowaniu warunków umowy instrumentu, w ocenie kryterium testu SPPI mogą mieć znaczenie różne czynniki, które też mogą podlegać ocenie. W szczególności emitenci powinni zachować ostrożność przy ocenie instrumentów o cechach z niepełną odpowiedzialności dłużnika, które należy analizować metodą „wglądu”¹³, z uwzględnieniem tego, czy płatności z tytułu składnika aktywów stanowią rekompensatę z tytułu wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka kredytowego kredytobiorcy albo gdy stanowią one inny rodzaj przepływów pieniężnych. Ponadto ESMA jest zdania, że jeśli osądy dotyczące stosowania kryteriów testu SPPI są istotne, należy je ujawnić.

in the EU Financial System].

¹¹ Publiczne stanowisko w sprawie europejskich wspólnych priorytetów nadzorczych dla sprawozdań finansowych za rok 2017 sporządzonych zgodnie z MSSF, 27 października 2017 r., ESMA32-63-340

¹² Zob. Podsumowanie posiedzenia z grudnia 2015 r. tymczasowej grupy ds. utraty wartości instrumentów finansowych (ustępy 19–24)

¹³ paragraf B4.1.17 MSSF 9

Szczególne zagadnienia związane z zastosowaniem MSSF 9 do zakładów ubezpieczeń lub konglomeratów

ESMA zwraca uwagę, że zmiany w MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”¹⁴ umożliwiają jednostce sprawozdawczej, której działalność jest związana głównie z ubezpieczeniami, stosowanie do 2021 roku nadal MSR 39, a nie MSSF 9. Zgodnie z wymogami paragrafu 39C MSSF 4 ESMA oczekuje od emitentów korzystających z tymczasowego zwolnienia z obowiązku stosowania MSSF 9 przekazania stosownych informacji o założeniach i osądach przyjętych przy ustalaniu, czy spełniają oni wymogi kwalifikacyjne paragrafu 20D MSSF 4. ESMA podkreśla też dodatkowe obowiązki ujawnieniowe wynikające z paragrafów 39E oraz 39G MSSF 4.

ESMA przypomina, że w rozporządzeniu Komisji¹⁵ dopuszczono korzystanie z tymczasowego zwolnienia w przypadku skonsolidowanych sprawozdań finansowych bankowych konglomeratów finansowych w odniesieniu do osób prawnych z sektora ubezpieczeń, z zastrzeżeniem określonych warunków. ESMA oczekuje, że emitenci korzystający z tej możliwości przekażą jednoznaczne informacje o tym, dlaczego warunki wspomnianego rozporządzenia Komisji mają do nich zastosowanie oraz w jaki sposób możliwość ta jest wykorzystywana. W szczególności ESMA podkreśla duże znaczenie ujawnienia kwoty aktywów finansowych, wobec których stosuje się tymczasowe zwolnienie z obowiązku stosowania MSSF 9, oraz informacji o charakterze i zakresie znaczących ograniczeń użytkowania aktywów grupy podlegających zakazowi przenoszenia. ESMA podkreśla, że organy nadzoru będą szczegółowo badały, czy emitenci korzystający z tymczasowego zwolnienia spełniają warunki umożliwiające im korzystanie z tego zwolnienia. Ponadto ESMA przypomina emitentom, że w przypadku jednostek z grupy, które nie kwalifikują się do tymczasowego zwolnienia, należy przekazać pełne informacje o pierwszym zastosowaniu MSSF 9.

3. Ujawnienie informacji na temat przewidywanego wpływu wdrożenia MSSF 16

Standard MSSF 16 zastąpi wymogi MSR 17 „Leasing” i związane z nim interpretacje i zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2019 r. ESMA podkreśla konieczność rzetelnego wdrożenia MSSF 16 oraz przekazanie informacji o przewidywanym wpływie tego wdrożenia na sprawozdania finansowe w okresie pierwszego zastosowania standardu, zgodnie z wymogami MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”.

ESMA oczekuje, że właściwe dla jednostki informacje ilościowe i jakościowe dotyczące zastosowania MSSF 16 zostaną przekazane zgodnie z paragrafem 30 MSR 8. Ponieważ roczne sprawozdania finansowe za rok 2018 zostaną opublikowane po wejściu w życie wymogów określonych w MSSF 16, ESMA oczekuje, że emitenci do tego czasu w znacznym stopniu ukończą wdrożenie tych wymogów. W związku z powyższym ESMA oczekuje, że wpływ pierwszego zastosowania nowego standardu będzie znany lub możliwy do wiarygodnego oszacowania w czasie sporządzania sprawozdań za rok 2018, w związku z czym należy ujawnić informacje o tym wpływie. W opinii ESMA informacje te powinny obejmować informacje o wyborze zasad (polityki) rachunkowości, które mają być stosowane, w tym informacje o podejściu przejściowym oraz wykorzystaniu praktycznych rozwiązań. Emitentów, którzy według przewidywań znajdują się pod znacznym wpływem nowego standardu, zachęca się do tego, by przy objaśnianiu wpływu wzięli pod uwagę to, jakie informacje umożliwiłyby analitykom oraz innym użytkownikom aktualizację ich modeli.

¹⁴ Amendments to IFRS 4: Applying MSSF 9 Financial Instruments with MSSF 4 Insurance Contracts issued in September 2016 (Zmiany w MSSF 4: Stosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”, wydane we wrześniu 2016 r.)

¹⁵ Rozporządzenie Komisji (EU) 2017/1988 z dnia 3 listopada 2017 r. (Dz.U. L 291 z 9.11.2017, s. 72–83)

Paragraf 31 MSR 8 przewiduje, że emitenci powinni rozważyć ujawnienie informacji o charakterze przyszłych zmian zasad (polityki) rachunkowości. ESMA zaleca, aby przekazując te informacje, emitenci skupili się na przekazaniu właściwego jednostce zwięzłego opisu zmian wprowadzonych przez MSSF 16 oraz osądów i wyborów dokonanych przez jednostkę, umożliwiając w ten sposób użytkownikom ocenę wpływu. W opinii ESMA opis ten powinien obejmować na przykład kwestie takie jak charakter i cechy rodzajów umów oraz — w przypadku sformułowania znaczącego osądu — główne założenia przyjęte w celu ustalenia aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązań z tytułu leasingu (np. ocenę, czy umowa zawiera element leasingowy zgodnie z paragrafami 9–11 MSSF 16, określenie warunków leasingu zgodnie z paragrafami B34–B41 MSSF 16 oraz stopy dyskontowe oraz uwzględnienie wyodrębnienia elementu związanego ze świadczeniem usług oraz elementu leasingowego).

ESMA wskazuje, że z chwilą zastosowania MSSF 16 będzie konieczne przekazanie informacji wymaganych w załączniku C standardu, dotyczącego pierwszego zastosowania oraz wybranej metody przejściowej. W szczególności ESMA przypomina emitentom, że w czasie stosowania uproszczonego podejścia przejściowego, muszą oni zgodnie z wymogiem paragrafu C12 lit. B) wyjaśnić różnicę między kwotami przyszłych opłat, do których są zobowiązani z tytułu leasingu operacyjnego, ujawnionymi zgodnie z MSR 17, a zobowiązaniami z tytułu leasingu ujętymi w sprawozdaniu według stanu na dzień zastosowania MSSF 16 oraz że zgodnie z paragrafem C7 MSSF 16 dane porównawcze nie mogą być przekształcane. Jeśli w informacji finansowej zostaną przedstawione przekształcone dane porównawcze, wykraczające poza zakres sprawozdania finansowego, będą one objęte zakresem Wytocznych ESMA w sprawie alternatywnych pomiarów wyników.

ESMA zachęca też do przekazywania istotnych założeń i osądów wykorzystanych w celu oszacowania stopy dyskontowej zastosowanej przy określaniu bieżącej wartości pozostałych opłat leasingowych oraz w celu ujmowania aktywów z tytułu prawa do użytkowania po przejściu na nowy standard zgodnie z paragrafem C8 MSSF 16.

Wreszcie ESMA oczekuje, że na podstawie sprawozdań za 2018 rok użytkownicy spróbują ustanowić powiązanie między minimalnymi opłatami leasingowymi z leasingów operacyjnych ujawnionymi na podstawie wymogów MSR 17 oraz wpływem MSSF 16; emitentów zachęca się zatem do wyjaśnienia tych różnic.

SEKCJA 2: TEMATY DOTYCZĄCE INNYCH CZĘŚCI RAPORTU ROCZNEGO

Informacje niefinansowe

ESMA przypomina emitentom¹⁶ o wymogach określonych w art. 19a dyrektywy o rachunkowości¹⁷, transponowanej do prawa państwa członkowskiego. Wymogi te mają na celu zwiększenie przejrzystości przynajmniej w kwestiach ochrony środowiska, spraw społecznych i pracowniczych, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji i łapownictwu (dalej: „informacje niefinansowe”). ESMA podkreśla, że wymagane informacje muszą odzwierciedlać istotne informacje właściwe dla jednostki. Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych¹⁸ („Wytyczne KE”) zawierają zasady, które mogą pomóc emitentom w przekazaniu informacji zgodnie ze stosownymi wymogami dotyczącymi informacji niefinansowych. Ponadto aby zwiększyć porównywalność i pomóc w lepszym zrozumieniu przekazanych informacji, ESMA przypomina emitentom o wymogu przekazania informacji o ewentualnych szczególnych ramach dotyczących ujawniania informacji, które zastosowano, częściowo lub w pełnym zakresie, w celu przekazania informacji niefinansowych. W tym względzie ESMA przypomina, że w Wytycznych KE wskazano, że przedsiębiorstwa mogą zdecydować się na stosowanie powszechnie akceptowanych, międzynarodowych, unijnych lub krajowych ram sprawozdawczości wysokiej jakości oraz że w ten sposób ujawnienie informacji o stosowanych ramach sprzyja jasności i porównywalności przekazywanych informacji.

Kwestie ochrony środowiska

Biorąc pod uwagę wzrost znaczenia kwestii zrównoważonego rozwoju w związku z ochroną środowiska, również w kontekście opracowanego przez Komisję Europejską Planu działania w zakresie finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego¹⁹, ESMA szczególnie podkreśla zawarte w art. 19a dyrektywy o rachunkowości wymogi przedstawienia opisu polityki w zakresie ochrony środowiska, który zdaniem ESMA powinien obejmować kwestie związane ze zmianą klimatu. Informacje te powinny obejmować informacje o wdrożonych procesach *due diligence*, wraz ze wskazaniem rezultatów tej polityki. W tym względzie ESMA zwraca uwagę, że emitenci powinni również przekazać informacje o wszelkich niefinansowych kluczowych wskaźnikach wyników (*ang. Key Performance Indicator — KPI*) ważnych dla działalności emitenta w związku ze stosowaniem tej polityki.

ESMA podkreśla też, że spełniając wymóg ujawnienia wpływu kwestii ochrony środowiska, emitenci powinni ujawnić, m.in. zgodnie z Wytycznymi KE, informacje zarówno o faktycznym jak i potencjalnym wpływie związanym z kwestiami ochrony środowiska. Ponadto ESMA zwraca uwagę, że art. 19a dyrektywy o rachunkowości wymaga od emitentów przekazania informacji o głównych rodzajach ryzyka związanego z kwestiami ochrony środowiska (w tym aspektami dotyczącymi zmiany klimatu), które to ryzyko wynika z działalności emitenta i które może być powiązane z jego stosunkami gospodarczymi, produktami lub usługami. W tym względzie ESMA podkreśla, że w Wytycznych KE wyjaśniono, że od emitentów oczekuje się ujawnienia odpowiednich informacji zarówno o wpływie ich działalności na środowisko naturalne jak i o tym, w jaki sposób

¹⁶ Art. 19a dyrektywy o rachunkowości ma zastosowanie do dużych jednostek, które są jednostkami zainteresowania publicznego, przekraczających na dzień bilansowy kryterium średniej liczby 500 pracowników w ciągu roku obrotowego. W zależności od lokalnych środków transpozycji pozostałe jednostki mogą również być objęte zakresem tych wymogów.

¹⁷ Dyrektywa 2013/34/UE, zmieniona dyrektywą 2014/95/UE, transponowana do prawa poszczególnych państw członkowskich. Uwagi zawarte w dalszej części niniejszego dokumentu mają również w stosownych przypadkach zastosowanie do oświadczeń w sprawie informacji niefinansowych, ujętych w osobnym raporcie, oraz do skonsolidowanych oświadczeń w sprawie informacji niefinansowych sporządzonych zgodnie z art. 29a dyrektywy o rachunkowości.

¹⁸ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017XC0705(01))

¹⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Plan działania: finansowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego, COM/2018/097 final, dostępny pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018DC0097>

kwestie ochrony środowiska mogą wpłynąć na rozwój, wyniki lub sytuację przedsiębiorstwa. Na przykład emitenci mogą rozważyć, czy wskutek zmiany klimatu inne rodzaje ryzyka — np. te wynikające z utraty przydatności technicznej lub ewentualnej nagłej potrzeby przejścia z technologii wysokoemisyjnej na niskoemisyjną — mogą mieć szczególny wpływ na ich model biznesowy.

ESMA zwraca uwagę, że wpływ kwestii ochrony środowiska, w tym zmiany klimatu, może mieć negatywne skutki o charakterze operacyjnym i finansowym. W rezultacie emitenci mają obowiązek ujawniania informacji dotyczących obu tych aspektów w oświadczeniu w sprawie informacji niefinansowych oraz w sprawozdaniu z działalności zarządu, zawierającym wyjaśnienie znaczenia tych zagrożeń oraz wszelkich działań podejmowanych w celu ograniczenia ich skutków. W szczególności ESMA zwraca uwagę, że przekazując informacje o konsekwencjach finansowych zmiany klimatu, emitenci mogą uwzględnić, spośród różnych dostępnych ich ram, zalecenia i metodologie opracowane przez Grupę Zadaniową ds. Ujawniania Informacji Finansowych Związanych z Klimatem (*ang. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures — TCFD*).²⁰

Uzasadnienie decyzji o nieopracowaniu i nierealizowaniu określonych kierunków polityki

Art. 19a dyrektywy o rachunkowości, przywołany również w Wytycznych KE, zawiera wymóg przekazania jasnego uzasadnienia decyzji danego emitenta o nierealizowaniu polityki w zakresie ochrony środowiska, spraw społecznych i pracowniczych, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji i zagadnień dotyczących łapownictwa, niezależnie od tego, czy emitent uznaje te kwestie za istotne czy nie. ESMA podkreśla, że ten obowiązek informacyjny ma zastosowanie niezależnie od faktu, że emitent stosuje art. 19a po raz pierwszy. ESMA zwraca też uwagę, że choć emitent mógł zdecydować o nierealizowaniu żadnej konkretnej polityki dotyczącej tych kwestii, to jednak nadal obowiązują go wymogi sprawozdawcze takie jak obowiązek przekazania informacji o głównych rodzajach ryzyka związanego z tymi kwestiami.

Przekazywanie informacji o niefinansowych kluczowych wskaźnikach wyników

ESMA uznaje za ważne, aby emitenci ujawnili powody, dla których określone kluczowe wskaźniki wyników uznano za adekwatne przy wyjaśnianiu wpływu działań emitenta podjętych w celu realizacji polityki związanej z ujawnionymi kwestiami niefinansowymi. Podając te powody, emitenci mogą stosować zasady określone w Wytycznych KE i dotyczące ujawniania kluczowych wskaźników wyników; w Wytycznych podkreśla się, między innymi, że od emitenta oczekuje się wyboru tych kluczowych wskaźników wyników, które uznaje on za przydatne w monitorowaniu i ocenie postępów w realizacji stosownej polityki oraz w zwiększaniu porównywalności między różnymi przedsiębiorstwami i między różnymi sektorami. ESMA podkreśla, że w celu zwiększenia przydatności przekazywanych informacji o kluczowych wskaźnikach wyników, emitenci mogą też rozważyć przedstawienie i wyjaśnienie tych wskaźników w odniesieniu do wyznaczonych przez emitenta celów strategicznych i poziomów odniesienia.

Ponadto ESMA podkreśla, że zgodnie z zasadami Wytycznych KE ważne jest przekazywanie pełnych informacji o przyjętej metodologii oraz o zakresie działań objętych sprawozdawczością w zakresie informacji niefinansowych. ESMA oczekuje, że zakres przekazywanych informacji o kluczowych wskaźnikach wyników będzie pokrywał się ze wskaźnikami faktycznie stosowanymi przez emitenta w jego wewnętrznych procesach zarządzania i oceny ryzyka oraz że zostaną dokładnie wyjaśnione wszelkie zmiany tego zakresu w poszczególnych latach i skutki tych zmian.

²⁰ <https://www.fsb-tcfd.org/>

Alternatywne pomiary wyników

ESMA przypomina emitentom o wymogach określonych w ustępie 20 Wytycznych ESMA w sprawie alternatywnych pomiarów wyników. W ustępie tym od emitentów wymaga się ujawnienia definicji stosowanych alternatywnych pomiarów wyników i ich składników oraz podstawy ich obliczania, w tym informacji o wszelkich przyjętych istotnych hipotezach i założeniach. W szczególności ESMA podkreśla, że alternatywne pomiary wyników ani ich składniki nie powinny być błędnie określane jako „jednorazowe” lub inaczej (z użyciem podobnej terminologii), a więc na przykład pozycje, które wpłynęły na wcześniejsze okresy i które wpłyną na przyszłe okresy, rzadko uznaje się za jednorazowe. W przypadku stosowania takich określeń, jak wskazano w ustępach 21–25 Wytycznych ESMA, ESMA oczekuje, że emitenci prześlą informacje właściwe dla jednostki.

ESMA zwraca też uwagę, że wraz z wprowadzeniem nowych standardów rachunkowości (w szczególności MSSF 9, MSSF 15 oraz MSSF 16) alternatywne pomiary wyników mogą ulec zmianom z uwagi na konieczność ich przeliczenia przez emitentów poprzez odniesienie do nowych składników albo z uwagi na zastąpienie dotychczasowych alternatywnych pomiarów wyników nowymi. ESMA zwraca uwagę, że zgodnie z ustępami 41–44 Wytycznych ESMA w sprawie alternatywnych pomiarów wyników emitenci powinni przekazać informacje umożliwiające inwestorom zrozumienie zakresu i uzasadnienia zmian stosowanych alternatywnych pomiarów wyników. Na przykład ujawniając definicję pomiarów takich jak „wzrost organiczny”, zgodnie z pytaniem nr 15 dokumentu ESMA pt. „Pytania i odpowiedzi”²¹, emitenci powinni podkreślić w uzgodnieniu poszczególne istotne elementy takie jak zakres, zmiana i stosowanie nowych wymogów określonych w MSSF 15.

ESMA przypomina też emitentom o wymogach określonych w ustępach 33–34 Wytycznych ESMA w sprawie alternatywnych pomiarów wyników, nakazującym wyjaśnienie, dlaczego zdaniem emitentów dany alternatywny pomiar wyników dostarcza przydatnych informacji o sytuacji finansowej, przepływach pieniężnych lub wynikach finansowych, a także wyjaśnienie celów, dla których postanowili oni wykorzystać dany alternatywny pomiar wyników.

ESMA wzywa emitentów do tego, by zwrócili szczególną uwagę na wymogi zawarte w ustępie 35 Wytycznych ESMA oraz na wytyczne podane w pytaniu nr 9 dokumentu ESMA pt. „Pytania i odpowiedzi”²², dotyczące prezentacji alternatywnych pomiarów wyników wraz z danymi lub wskaźnikami wymaganymi w MSSF. ESMA podkreśla, że alternatywne pomiary wyników uwzględnione w rocznych i półrocznych sprawozdaniach z działalności zarządu oraz w informacjach przekazywanych *ad hoc* nie powinny być prezentowane z większym ich wyeksponowaniem lub podkreśleniem ani z nadaniem im większego znaczenia niż w przypadku wskaźników wynikających bezpośrednio ze sprawozdań finansowych.

²¹ https://www.esma.europa.eu/file/21236/download?token=-jY_oH39

²² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-51-370_qas_on_esma_guidelines_on_apms.pdf